కథాపీఠం

ముఠాకోరు

దాసరి సుబ్రహ్మణ్యం

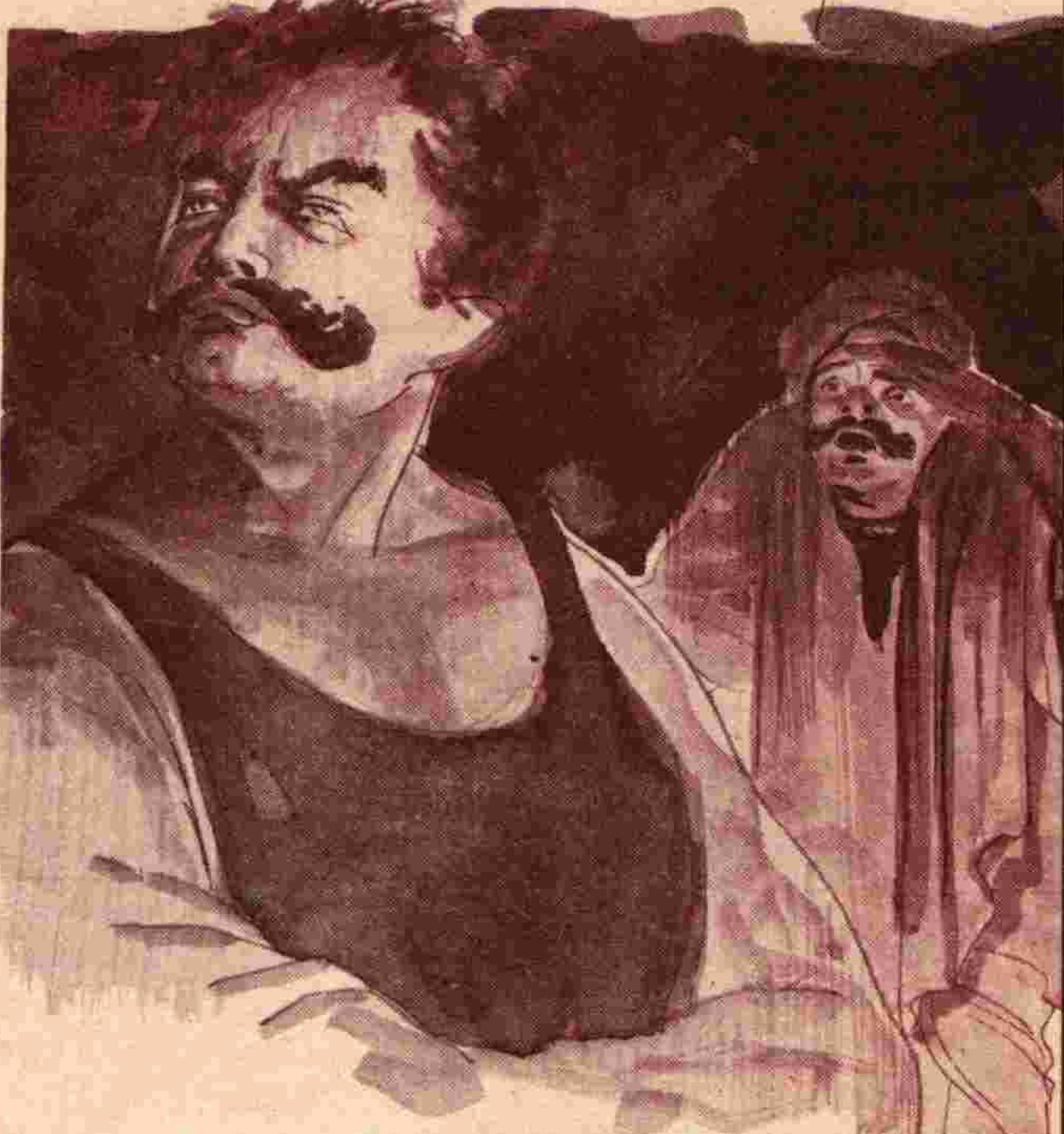

నంగేడి సింకిగట్టు మీద పూరిపాకలో, ఈతాకుల చాపమీద వెల్లికిలా పడుకునున్న పానకాలరావు బద్ధకంగా ఓసారి ఒళ్ళు విరుచుకొని, కళ్ళు మూయబోయి అంతలోనే ఉలిక్కిపడి లేచి కూచున్నాడు. చుట్టూ వున్న తాడితోపులో ఎక్కడో ఓ పమిడికంటి ప్రాణం కడబట్టినట్టు బొంగురుగా కీచుమన్నది. ఆ వెంటనే సింకి అవతలనున్న నరుగుడు చెట్లల్లోంచి మరో పమిడిజంటి తీవ్రంగా తేటగా ఖంగుమని కంచుకంఠంతో జవాబు పలికింది.

''సింకి యివతల తాటితోపులో ఒకళ్ళూ, సింకి అవతల నరుగుడు చెట్లలో ఒకళ్ళూ - ఎవరెవరైనట్టు? వాడికీ వెంట బలగం లేదుగదా? వుంటే?... వుండి ఒకళ్ళనొకళ్ళు నరుక్కోవటం జరిగితే?...'' పానకాలరావు శరీరం హఠాత్తుగా ఈదురుగాలి దెబ్బ తిన్నట్టు పులకరించింది. అతడు పాక వాకిట్లోంచి బయటి చీకటి కేసి చూస్తూ, ''ఇది రాత్రి వేళ సాధించే పని గాదు; పగటివేళ వాణ్ణి పట్టుకోవటం కష్టం, ఛీ, ఛీ;'' అనుకున్నాడు నసుగుతున్నట్టు.

అప్పటికి చంద్రుడు అస్తమించి ఒక గంట అయింది. సముద్రం హెూరు కూడా క్రమంగా తగ్గిపోతున్నది. సింకిలో పోటుకు నిండుగా ఎక్కిన నీరు, పాటుకు జల జలమంటూ సముద్రంకేసి తిరిగిపోతున్నది. నీటి పోటుతో పాటు సింకిలోకి వచ్చిన చేపలు, వేగంగా తిరిగిపోతున్న నీటిలో గిలగిల కొట్టుకుంటూ, మధ్యమధ్య తపీతపీమని గట్టు మీదికి ఎగిరిపడుతున్నవి. ఆ ధ్వనులు వింటున్న పానకాలరావు, ''సింకిలో చేపలు యింత సునాయాసంగా దొరుకుతై గదా - వెంకడు అంత ఖరీదు చెపుతాడేం? వాడికి బస్తీకి వెళ్ళిరావటం అలవాటైంది. దానితో డబ్బాశ పట్టుకున్నది?'' అనుకుంటూ అయిష్టంగా తలాడించి మునిపళ్ళతో కింది పెదాన్ని గట్టిగా నొక్కుకున్నాడు.

తాడితోపులో నక్కలు రెండు భేరు భేరు మంటూ కూత వేసినై. ఆ వెంటనే పాకమీద రెక్కలు టపటపలాడిస్తూ, గుడ్లగూబ ఒకటి కెవ్వుమని అరిచింది. పానకాలరావు ముఖం చీదరింపుగా పెట్టుకుని, పాకలోనుంచి బయటకు వచ్చి, చిక్కని చీకట్లో గీబు గీబు మంటున్న నరుగుడుతోపు కేసి చూచాడు. తోపులో ఎక్కడా రవంత కాంతికూడా అతనికి కనిపించలేదు. వెనక్కు తిరిగి తాడితోపు కేసి చూచాడు. అక్కడకూడా అంతా చిమ్మచీకటి. ఆఖరుకు మిణుగురులైనా కదులుతున్న సూచనలు లేవు.

''పమిడికంట్లు ఎందుకు అరిచినట్టు?'' అనుకున్నాడు పానకాలరావు. అవి పక్షుల అలికిడికీ, జంతువు అలికిడికీ అరవవు. ఎవడో మనిషి కంటబడినప్పుడే అవి హెచ్చరికగా అరవటం జరుగుతుంది. అరవటం ఇంతకు ముందెవరో మనుషులు తాడితోపులోనూ, నరుగుడు తోపులోనూ కూడా వాటికి కనిపించారు. వాళ్ళెవరు? తన జీతగాడు నారన్న అనుమానిస్తున్నట్టు - మల్లయ్యక్కూడా కొందరు వత్తాసు గాళ్ళున్నారా? వుంటే?''

పానకాలరావు వెన్నెముక ఝలుక్కుమన్నట్టయింది. ''నేను పిరికివాణ్ణవుతున్నానా?'' అనుకున్నాడతను. గుండెలు వేగంగా కొట్టుకున్నై. ''పిరికివాణ్ణి కాదు, ముసలి వాణ్ణవుతున్నాను'' అనుకుంటూ పానకాలరావు తృప్తిగా తల్గాడించాడు. అంతలో ఎవరో వెన్నుమీద గట్టిగా చరిచినట్టయి, ''నలభై అయిదేళ్లకే ముసలితనమా? హుఁ హుఁ ''అంటూ గట్టిగా కాండ్రించి దూరంగా వూశాడు.

మల్లయ్యంటే నాకేదో భయం - అన్న భావం పానకాలరావు మనసులో కదిలీ కదలకముందే, అతడు కాళ్లను నేలమీద గట్టిగా తాటించి, ''వాడు పోలీసులకు చిక్కకపోగాక: వాళ్ల పాలిటి యముడయినా అవుగాక - కాని నాకు ఈ పీకల....'' పానకాలరావు గుబురు మీసాల చాటున చిరునవ్వు నవ్వుకుని, మీసపు కొసల్ని రెండువేళ్ళ మధ్యా గట్టిగా పట్టుకొని ఎత్తి ఒక పురి కొట్టి వదిలాడు.

సింకికి అవతలి గట్టునానుకొని వున్న నరుగుడు చెట్లలో టార్చిలైటు కాంతి గప్పున వెలిగి అంతలోనే ఆరిపోయింది. పానకాలరావు శరీరం అపాదమస్తకం బిర్రబిగుసుకు పోయింది. ఓ క్షణకాలం ఉఛ్వాస నిశ్వాసాలు ఆగిపోయినై. అంతలోనే గట్టు మీద నారన్న మాటలూ, అతడి చేతిలోని టార్చిలైటు కాంతి కనబడింది.

''లోతుంటుందేమో'' అని వీళ్ళని చూసి ఢడుసుకు చస్తున్నావా, చావవురో దిగు'' అని నారన్న గట్టిగా కసురుకుంటున్నాడు. ఆ వెంటనే మరో టార్చిలైటు కాంతి సింకి నీళ్ళల్లోకి పడింది. ఆ వెలుగులో పానకాలరావు, ''ఒకటి, రెండు, మూడు నాలుగు....ఐదు'' అని లెక్క పెట్టుకుని, ''నేను అనవసరంగా భయపడ్డాను సుమా! పోయిన నలుగురూ తిరిగి వస్తున్నారు. వాడూ ప్రాణాల తోనే చిక్కాడు!'' అనుకుంటూ వున్న చోటునుంచి కదిలి పాకలోకి వెళ్ళాడు.

పాకలో ఒక మూల కునికిపాట్లు పడుతున్న లాంతరు వత్తి పెద్దదిచేసి, దాన్ని పాకగుమ్మంలో పెట్టి, పానకాలరావు తిరిగి చాపమీద కూచున్నాడు. ఇంతలో పాకముందునుంచి ''దొరగారో, వాణ్ణి పట్టుకులాక్కొచ్చాం'' అన్న నారన్న గొంతు వినిపించింది.

''వాణ్ణి పాకలోకి తీసుకురా, తతిమ్మా ముగ్గుర్నీ పాక బయటనే వుండమను'' అన్నాడు పానకాలరావు కర్కశంగా.

నారన్న కుడిచేతితో బరిసె ఝుళిపిస్తూ, ఎడం చేతిలో వున్న టార్చిలైటును వెన్ను మీద బలంగా ఆనించి ఒక వ్యక్తిని పాకద్వారం గుండా లోపలికి నెట్టాడు.

"ఏదీ, లాంతరు వాడి ముఖానికి చూపించు, ఈ ప్రాంతాల నన్నే ఎదిరించి బతకదలిచిన ఆమొనగాడి ముఖం ఎలా వుంటుందో చూస్తాను." అన్నాడు పానకాలరావు.

నారన్న పాకలోకి వచ్చి, లాంతరు అందుకుని, దాన్ని పట్టుకు వచ్చిన వాడి ముఖంముందు ఆడించాడు. పానకాలరావు ఆ ముఖం చూస్తూనే గతుక్కుమన్నాడు. ఆ ముఖం ఎన్నడో, ఎక్కడో చూసిందే!

"ఊఁ, ఇక లాంతరు కింద పెట్టి, నువ్వు కూడా బయట నుంచో!" అన్నాడు పానకాలరావు బొటనవేలుతో మీసాన్ని పైకి దువ్వుకుంటూ.

ఆ వచ్చినవాడిలో చలనం లేదు. ముఖంలో ఏ భావమూ ప్రస్ఫుటం కావటం లేదు. ఒకసారి మెడ కొంచెం ప్రక్కకు తిప్పి, చూరు అంచుకేసి చూసి, చిరునవ్వు నవ్వబోయి తమాయించుకుని నిబ్బరంగా నిలబడ్డాడు.

పానకాలరావు అతణ్ణి నఖశిఖ పర్యంతం పరీక్షగా చూశాడు. మనిషి ఆజానుబాహువు, ఆరడుగులకు ఏ కొంచమో తగులుగా వుంటాడు. మట్టి కొట్టుకుని మాసి పోయివున్న కంటి మెడ బనీనులోంచి, ఎత్తయిన వక్షస్థలం, కండలు తిరిగిన దండెలూ కొట్టవచ్చినట్టు బయటకు ఉబ్బరించుకు కనబడుతున్నవి. వయసు ముప్పై అయిదూ నలభై మధ్య వుంటుంది. నల్లని తుమ్మెద రెక్కల్లాంటి వత్తు మీసంకట్టు, కొడవలి మొనలా బుగ్గల మీదికి మెలి తిరిగి వున్నది. వెనక్కు విరిచి మోకాళ్ళ వరకు కట్టుకుని వున్న కావిరాయి పంచ, నీళ్ళలో నగం వరకు తడిసి, ఆ నీరు మోకాళ్ళ మీదుగా పాదాల వరకూ జారి, పాకలో అతడు నిలబడినచోట భూమిని చెమ్మగిల చేస్తున్నది.

"నీ పేరు?" అన్నాడు పానకాలరావు హఠాత్తుగా పిడుగు పడ్డట్టు.

"పేరైనా తెలియకుండానే నన్ను పట్టుకునేందుకు బరిసెలిచ్చి నల్గురు జీతగాళ్లను పంపావా?" అన్నాడా వ్యక్తి.

"నీ పేరేమిటని అడుగుతున్నాను?" అంటూ పానకాలరావు గట్టిగా చాపమీద గుద్ది, కళ్ళురిమాడు.

"ఈ మధ్య చాలాకాలంగా మల్లయ్య."

ఆ చెప్పడంలో అవహేళనేగాక, పెదాల మీద రవ్వంత చిరునవ్వు కూడా కదిలినట్టు పానకాలరావు అనుమాన పడ్డాడు. "ఇదెక్కడో బాగా చూసిన ముఖమే. ఎక్కడా?" అన్న మథన ప్రారంభమైంది అతడి మనస్సులో.

మల్లయ్య నిశితంగా పానకాలరావు ముఖంలోకి చూస్తూ, పాక చూరుకు మరింత దగ్గిరగా జరిగే ప్రయత్నంలో కొంచెంగా ప్రక్కకు కదిలాడు.

"నువ్విక్కణ్నుంచి ప్రాణాలతో పోలేవు. బైట బరిసెలు పట్టుకుని నా జీతగాళ్లు నలుగురు తయారుగా వున్నారు తెలుసా?" అన్నాడు పానకాలరావు.

"తెలుసు. నన్నిక్కడికి తీసుకువచ్చే దారిలో, సింకి గట్టువక్కనే నా కోసం తీసిన గొయ్యిని కూడా, నీ జీతగాడు నారన్న నాకు చూపించాడు" అన్నాడు మల్లయ్య.

పానకాలరావు ముఖంలో ఆశ్చర్యం, అనుమానం పడుగూపేకల్లా అల్లుకు పోయినై. మల్లయ్య చిరునవ్వు నవ్వాడు.

"ఇన్ని తెలిసివుండీ, నువ్వెందు కింత అహంభావం కనబరుస్తున్నావు?" అన్నాడు పానకాలరావు.

"తెలును గనకే?" అన్నాడు మల్లయ్య నిబ్బరంగా.

"తెలుసు గనక?"

"నేను ప్రాణాలతో యిక్కడినుంచి పారిపోలేనని తెలుసు గనక."

"ఇంత కాలంగా పోలీసుల కళ్ళే గాక, నా కళ్ళు కూడా కప్పి, ఈ ప్రాంతాల దొంగ సారా కాస్తున్న నువ్వు ఎంతో తెలివిగలవాడివై ఉంటావను కున్నాను. కాని నువ్వు వట్టి వెధవలా కనిపిస్తున్నావు" అన్నాడు పానకాలరావు ఏవగింపుగా.

మల్లయ్య కుడిచెయ్యి పైకెత్తి, పాకచూరులో నుంచి బయటికి పొడుచుకు వచ్చిన, ఒక కొయ్యపిడి మీద చూపుడు వేలితో ఠంగు ఠంగు మనిపించాడు. ఆ శబ్దం వింటూనే పానకాలరావు, అటుకేసి పరీక్షగా చూసి కొయ్యబారిపోయాడు.

"ఇది గీత కత్తి. ఇక్కడ చూరులో ఇది చాలాకాలంగా ఉండటం నాకు తెలుసు. మీరెవరూ ఇక్కడ లేని సమయంలో, వానా వంగిడి తారసపడితే ఈ పాకలో తలదాచుకొనేవాణ్ణి. నువ్వు, నీ జీతగాళ్ళను కేక వేసే లోపల, ఈ గీత కత్తితో నీ గొంతు కోయగలను. ఆ తరువాత నీ జీతగాళ్ళ బరిసె పోట్లకు నేనేలానూ చస్తాను. నా చావు కోసం అన్నీ సిద్ధం చేసిన నిన్ను చంపకుండా నేనెందుకు చావాలి?" అన్నాడు మల్లయ్య.

పానకాలరావు ఎంతో ప్రయత్నం మీద నరాలను చిక్కబట్టుకొని "నిన్నెక్కడో లోగడ చూశాను, ఎక్కడా?" అన్నాడు గొంతులో కాస్త జీర పలికిస్తూ.

"నన్ను నువ్వు చూసి చాలా కాలామైంది," అన్నాడు మల్లయ్య.

"ఎక్కడా?"

"బళ్ళారిలో నువ్వూ, నేనూ మరి చాలామందిమి ఒకేచోట ఉన్నాం. ఆ రోజుల్లో మనిద్దరికి పెద్ద స్నేహమంటూ లేకపోయినా, ఒకళ్ల కొకళ్ళం బాగా పరిచయస్థులం కింద లెక్క" అన్నాడు మల్లయ్య.

పానకాలరావు నిలువుగుడ్లతో మల్లయ్య ముఖంలోకి ఓ క్షణ కాలం చూసి అత్రుతగా, "నీ పేరు మల్లయ్య కాదు. సత్తెం సత్యం! వార్డెను బసప్పను కట్టెపేడుతో గొడ్డును బాదినట్లు బాదింది నువ్వే కదా?" అన్నాడు.

మల్లయ్య చిరునవ్వు నవ్వుతూ తలాడించాడు.

"దేశం కోసం ఎంతో త్యాగం చేసిన నువ్వు ఈనాడు యిన్ని నీచపు పనులు చేస్తున్నావేం?" అన్నాడు పానకాలరావు, ఈసడింపుగా.

"నీ సంగతి?"

"నేనా!"

ఈ కథ ఎందుకు?

అర్ధరాత్రి...చుట్టూ తాడితోపు...సముద్రపు హోరు.. నక్కల ఊళలు...గుడ్లగూబల కీచు అరుపులు పాకలో అసహనంగా పానకాలరావు ఎదురు చూస్తుంటాడు మల్లయ్య కోసం. ఇది సన్నివేశం. తరువాత సంవాదంలో యిద్దరూ గుండెలు దీసిన బంటులే అని తెలుస్తుంది. మల్లయ్య కోసం బరిసెలు పట్టుకుని పానకాలరావు జీతగాళ్లుంటే, ముందుగానే పాక చూరులో గీతకత్తి దాచి పానకాలరావుని చంపటానికి మల్లయ్య సిద్ధంగా ఉంటాడు. కాని యిద్దరూ పుట్టు దుర్మార్గులు కారు. దేశం కోసం త్యాగం చేసి ఒకే చోట జైలు జీవితం గడిపిన వారు! అయితే దుర్మార్గులు కులాసాగా, కుదురుగా బతుకుతున్నట్టు చూసి నేర్చుకున్న వాళ్ళు! మల్లయ్యను అంత మొందించే శక్తి ఉండి కూడా అతన్ని భాగస్తునిగా చేర్చుకుని పానకాలరావు ఔదార్యం చూపితే, పానకాలరావు 'ముందు చూపు' తెలిసాక, తన అనర్హత గుర్తించి తప్పుకోవటంలో మల్లయ్య గొప్పతనం కనబరుస్తాడు. కథ ఎత్తుగడ నడక, ముగింపు - మూడూ ముచ్చటగా జతకూడాయి. కాల, స్థల, వస్తువులు మూడింటినీ ఏకత్రం కావించే సన్నివేశం సృష్టించటంలో తన ప్రతిభను చూపారు రచయిత. వీరు 'చందమామ' సహాయసంపాదకులు. చెప్పదలచుకున్న విషయాన్ని సూటిగా, సునిశితంగా స్పష్టంగా చెప్పటం వీరి ప్రత్యేకత. బాలల 'మిస్టరీ' సీరియల్స్ రాయటంలో వీరు 'సు-బ్రహ్మణ్యులే.'

—ఆర్. సత్య

మల్లయ్య పానకాలరావుకేసి అడుగు వెయ్యబోయి ఆగి, "నీకున్న కీర్తి ఈ చుట్టువక్కల అందరికి తెలుసు. చాటుగా అందరూ నిన్ను పిలిచే పేరేంటో తెలుసా? పీకల పానయ్య!" అన్నాడు కటువుగా.

"అంటే, నేనెన్ని పీకలు కోశానో, ఈ చుట్టువట్ల అందరికీ తెలుసన్న మాట!" అంటూ పానకాలరావు అవహేళనగా నవ్వాడు.

పాక బయటి చీకటిలో నుంచి పెద్దగా మాటలు వినిపించినై. పానకాలరావు వాకిట్లోంచి బయటి చీకటిలోకి చూస్తూ, గొంతెత్తి ఏదో అనబోయేంతలో, మల్లయ్య చూరులో ఉన్న గీత కత్తి పిడిని కుడిచేత్తో పట్టుకుంటూ, ఎడమచెత్తో పానకాలరావుని కేక వెయ్యవద్దని సంజ్ఞ చేశాడు.

పానకాలరావు గతుక్కుమని, అంతలోనే సర్దుకుంటూ చాపమీద తాపీగా కూర్చుని, "అయితే సత్యం నా గురించి నీకు చాలా సంగతులు తెలుసునన్నమాట. అంత దుర్మార్గుణ్ణని తెలిసి నాతో విరోధం ఎందుకు పెట్టుకున్నావ్?" అన్నాడు.

"ఇద్దరు దుర్మార్గుల మధ్య ఉండవలసినది విరోధం కాదు. స్నేహం" అన్నాడు మల్లయ్య

"బాగానే ఉంది. కాని నువ్వొక సంగతి మరిచిపోతున్నావ్. నేను నీకన్న ఎన్నో రెట్లు పెద్ద దుర్మార్గుణ్ణి. ఈ చుట్టువక్కల పదీ పన్నెండు మైళ్ల లోపల

నామటుకు తిరుగులేదు. పైగా నేను మాట తప్పేవాణ్ణి కాదు. మరెవరో కూడా ఈ ప్రాంతాల నుంచి దొంగ సారా బస్తీకి చేరవేస్తున్నారని హెచ్చరికలు వచ్చిం తరువాతే, నీకోసం వేట సాగించాను'' అన్నాడు పానకాలరావు.

''బస్తీకి సారా చేరవేస్తున్నది నేను కాదు'' అన్నాడు మల్లయ్య.

''అదా సంగతి? ఇంతకుముందు తాడి తోపులో పమిడికంట్లు కూత వేసినప్పుడే అనుకున్నాను. నీక్కూడా ఏదో కొంత బలగం ఉందని'' అన్నాడు పానకాలరావు తాపీగా.

'నాకు బలగం ఏమీ లేదు, నేను కాచింది ఓ గుర్తు గల చోట పెడతాను, వాళ్లు డబ్బు అక్కడ పెట్టి దాన్ని ఎత్తుకుపోతారు.''

''ఆ డబ్బు సంగతి నాకు తెలియదు కాని నువ్వు సారా దాచే చోటు ఈ మధ్యనే తెలుసుకున్నాను. వెంకడు ... యానాది వెంకడు తెలును గదా ... చేపల కోసం సింకి నీళ్లల్లో వల వేస్తుంటాడు ... సరే పోలీసులు ఈ ప్రాంతాలకు రాకుండా చూచుకోవలసిన అవసరం నాకు చాలా ఉంది. నాది పెద్ద వ్యాపారం, అంతా టోకు. నీ చిల్లర మల్లర వ్యాపారంలో నాకు లేనిపోని చికాకులు తెచ్చిపెడుతున్నావ్. పైవాళ్లకు తెలిసి, ఏవైనా చిక్కు లొచ్చేటుంటే నేనింత పారేసి వాళ్ల నోళ్లు కట్టగలను. నీ చేత ఏమవుతుంది?''

పానకాలరావు మాటలు వింటున్నంతసేపూ, మల్లయ్య పెదాల మీద చిరునవ్వు లీలగా కదలుతూనే ఉంది. ఓ కంటితో వారగా పాక ద్వారం కేసి మధ్య మధ్య చూస్తూనే ఉన్నాడు.

''నేనూ ఏదో ఒకనాడు నీఅంత డబ్బూ, దానితో పాటు నలుగురి నోళ్లూ కట్టగలిగే శక్తి సంపాయిస్తాను. తొందరపడకు. అయినా, మనలో మాట. నీకు పీకల పానయ్య అని కీర్తి తెచ్చిన రెండు శాల్తీలను లేపినందుకు ఆ పైవాళ్లకూ ఎంత ఇచ్చి నోళ్లు కట్టావ్?'' అన్నాడు మల్లయ్య.

పానకాలరావు అయిష్టంగా ముఖం చిట్లించి, ''దమ్మిడీ ఇవ్వవలసిన అవసరం కలగలేదు. శవాలు కనిపిస్తేగదా! నీకూ వాళ్ల గతే పట్టబోతున్నది'' అన్నాడు.

''మళ్లీ మొదటికి వస్తున్నావ్, సరే!'' అంటూ మల్లయ్య, పాకచూరులో ఉన్న గీత కత్తి పిడి మీద చేయి వేసి ''ఊఁ, నీ జీతగాళ్లను కేక వేయదలిస్తే వెయ్యి!'' అన్నాడు పళ్ళు బిగించి.

పానకాలరావు, మల్లయ్య ముఖంలోకి ఓ క్షణంకాలం చూసి, నిర్వేదంగా తలాడిస్తూ, ''నువ్వు వట్టి పొగరబోతు వనుకున్నాను, కాదు ధైర్యవంతుడివే. ఇప్పుడు చెప్పు; నువ్వు ఏ కూలో నాలో చేసుకు బతక్క, అంత ప్రమాదకరమైన పనుల్లోకి ఎందుకు దిగావ్?'' అన్నాడు.

''నువ్వు?''

''ముందా ప్రశ్న వేసింది నేను'' అన్నాడు పానకాలరావు కోపంగా.

''కూలీ నాలీ వల్ల పొట్ట గడవలేదు. అందుకని.''

''లక్షలూ కోట్ల మంది పొట్ట గడుపుకుంటున్నారు,'' అన్నాడు పానకాలరావు మల్లయ్య మాటలకు అడ్డు వస్తూ.

''మన కలాంటి శక్తి లేదు, ఓర్పూ లేదు. నీ సంగతేమిటి?'' అని రెట్టించినట్లు ప్రశ్నించాడు మల్లయ్య.

''నా సంగతా? నేను పుట్టు దుర్మార్గుణ్ణి!'' అన్నాడు పానకాలరావు ఉద్వే గంగా కళ్ళింతచేసి, ముక్కు పుటాలు ఎగరవేస్తూ.

''నేను మాత్రం పుట్టు దుర్మార్గుణ్ణి కాదు. దుర్మార్గులు ఎంత కులాసాగా, కుదురుగా బతుకుతున్నారో చూసి, నేర్చుకున్న వాణ్ణి. మాటవరస కడుగు తున్నాను; మనం ఒకప్పుడు బళ్ళారి జైలులో కాలం గడిపినందువల్ల ఎవళ్లకైనా మేలు జరిగిందంటావా?'' అన్నాడు మల్లయ్య.

''ఏమో కీడేం జరగలేదు. ఆనాటి సంగతులన్నీ గుర్తు తెచ్చుకున్నప్పుడు, అది పూర్వ జన్మలో జరిగిపోయినట్లుగా ఉంటుంది. అప్పట్లో పెద్ద పెద్దవాళ్ళ వల్ల ఎంతలేసి గొప్ప సంగతులు విన్నాం,'' అన్నాడు పానకాలరావు. ఏదో మత్తులోకి జారుకుంటున్నవాడిలా.

''ఆ వివరాలేవీ నా కంతగా గుర్తు లేవు,'' అన్నాడు మల్లయ్య.

''ఎందుకు లేవూ, ఉన్నాయి. ఇప్పుడు మన మాటలతీరు చూసి, ఎవరైనా మనల్ని దొంగసారా తయారుచేసి బతికే వాళ్ళనుకోగలరా? ఏదీ మన నోటి నుంచి ఇంతవరకు ఒక్కగానొక్క బూతుమాట రాలేదు. ఎందువల్లా?''

''బళ్లారి జైలు, పెద్దల సావాసం!''

పానకాలరావు అప్పుడే మత్తులోంచి బయట పడినవాడిలా, కళ్ళింత చేసుకొని చుట్టూ ఓమారు కలయచూసి, మల్లయ్య ఎదురుగా నిలబడివున్నట్లు అప్పుడే గుర్తించినవాడిలా, ''ఇంతకూ నువ్వనేదేమిటి?'' అని ప్రశ్నించాడు అదమాయిస్తున్నట్లు.

''నేననేదేమీలేదు. మన ఇద్దరం బ్రతకటమో లేక చావటమో నీ చేతిలో ఉందంటున్నాను,'' అన్నాడు మల్లయ్య తాపీగా.

''నీకు పెళ్ళాం బిడ్డలున్నారా?''

''ఊహుఁ''

''నాకూ లేరు. అందుకే నీ వింతగా తెగించావ్?'' అన్నాడు పానకాలరావు.

''దారిలో నా కోసం తీసిన గోతిని నీ జీతగాడు చూపించాడు.''

''అదీ సంగతి!''

''అయితే యిక వెళ్ళనా?'' అంటూ మల్లయ్య పాక వాకిలికేసి కదలబోయాడు.

''ఎలా వెళతావ్?'' అన్నాడు పానకాలరావు తీవ్రంగా.

మల్లయ్య చప్పున చేయి ఎత్తి పాక చూరులోంచి గీత కత్తిని బయటికి లాగి, ''యిక, నీ జీతగాళ్లు నలుగురినీ కేక పెట్టు!'' అంటూ పానకాలరావు కేసి ఒకడుగు వేశాడు.

''ఆగు!'' అన్నాడు పానకాలరావు తొణక్కుండా. మల్లయ్య ఆగాడు.

''నీ చేతిలో ఉన్న కత్తి చూసి భయపడిపోయాననుకోకు. ఈ నాటి నుంచి మనిద్దరం భాగస్థులం. ఏమంటావ్?'' అన్నాడు పానకాలరావు.

''నాకభ్యంతరం లేదు. కాని, నామీద ఆధారపడి బతుకుతున్నవాళ్లు, ముగ్గురున్నారు. వాళ్లకి బస్తీలో పెళ్లాం బిడ్డలు కూడా ఉన్నారు.''

''వాళ్లకు గిట్టుబాటయేది గిట్టుబాటవుతూనే ఉంటుంది. పోతే, ఒక షరతు. ఆ జరిగేదేదో యికనుంచి నాద్వారా జరగాలి,'' అన్నాడు పానకాలరావు.

''ఇందులో మోసం ఏమీ లేదు! ప్రమాణం చేస్తావా?'' అనడిగాడు మల్లయ్య.

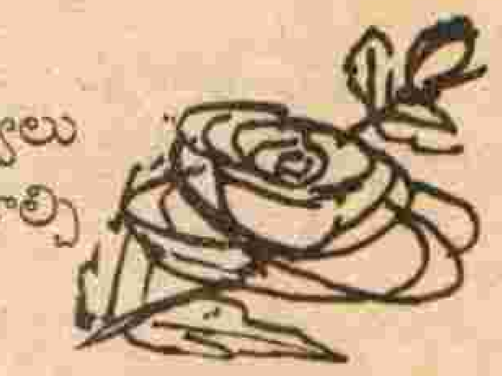

గులాబీలు మొదలైన కోసిన పువ్వులు తాజాగా ఉండాలంటే తొడిమలు కొద్దిగా కాల్చి తరువాత వేజుల్లో అమర్చండి.

-బి.ఎస్.లక్ష్మి, అనంతపూర్

''కావాలంటే చేస్తాను. పీకల పానయ్య చేసే ప్రమాణాలకి విలువుందని యింతవరకూ నాకు తెలీదు,'' అన్నాడు పానకాలరావు.

''అయితే ప్రమాణాలతో పనిలేదు,'' అంటూ మల్లయ్య గీత కత్తిని చూరులో దోపి, ''ఇక వెళ్లనా?'' అన్నాడు.

''కొంచెం ఆగు. జీతగాళ్లని లోపలకు రానీ'' అంటూ పానకాలరావు, ''నారన్నా!'' అని కేకపెట్టాడు.

కేక వింటూనే నారన్న బరిసె పట్టుకుని పాకలోకి వచ్చాడు. ''ఈ రోజు నుంచీ మల్లయ్య మనలో ఒకడు తెలిసిందా?'' అని చెప్పి, ''ఆ సీసాకాయలు మూడూ వెంటనే వెళ్లి పట్టుకురండి,'' అంటూ, మల్లయ్య కేసి తిరిగి చిరునవ్వు నవ్వుతూ, ఓ కన్ను సగం మూసి తలాడించాడు.

''ఆ కాయలు అక్కడే ఉండనివ్వండి. తెల్లవారుజామున వాళ్లొచ్చి ఎత్తుకు పోతారు'' అన్నాడు మల్లయ్య ఆదుర్దాగా.

పానకాలరావు పెద్దగా నవ్వాడు. ''వాళ్లు ఎత్తుకుపోవడమే జరిగితే, బస్తీలో అది తాగిన ముగ్గురిలో యిద్దరు చస్తారు. బతికివున్న వాడు నీ ఖాతాదార్ల పేరు చెపుతాడు. వాళ్లు నీ పేరు చెపుతారు. నువ్వు ఉరెక్కవలసి వస్తుంది.''

మల్లయ్య ఏదో ప్రశ్నించబోయాడు. కాని నోట మాట పెగలలేదు.

''నువ్వు నా చేతికి చిక్కుతావో చిక్కవోనని, నువ్వు పొదల్లో దాచిన మూడు సీసాకాయల సారాలో రెండింట్లో మాత్రం నాభి కలిపించాను. ముందు చూపుకు నాది పెట్టింది పేరులే!'' అన్నాడు పానకాలరావు.

మల్లయ్య ఓ క్షణకాలం నిశ్చేష్టుడయ్యాడు. మరుక్షణం అతడి శరీరం భయంతో వణికిపోయింది.

''పానయ్యా, నేవెళుతున్నాను. మళ్లీ నీకు కనబడితే, రేపు మధ్యాహ్నం లోపల కనబడతాను. లేకపోతే ... ఈ ప్రాంతాల నలభై యాభై మైళ్ల లోపల ఎక్కడా లేననుకో. ఎందుకైనా మంచిది, ఆ చూర్లో ఉన్న గీత కత్తి తీసి కనబడకుండా దాయి'' అంటూ మల్లయ్య పాకలోంచి చకచకా బయటికి నడిచి సరుగుడు తోపుకేసి వెళ్లిపోయాడు.

(ఇద్దరూ ఒకప్పుడు స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడిన వారే... కానీ నేడు?)